

JÁSZBERÉNYI VÁROSI
Könyvtár

A Jászberényi Városi Könyvtár

2020. évi beszámolója

Jászberény

Kovács Péter

2021.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Rövid összefoglaló	3
2. Stratégiai célok végrehajtása	3
3. Szervezet.....	3
4. Infrastruktúra.....	4
5. Gyűjteményi információk	4
6. Szolgáltatások (változások, trendek).....	4
7. Minőségirányítás.....	5
8. Tudományos kutatás és kiadványok.....	5
9. Partnerségi együttműködések	6
10. PR/marketing/kommunikáció eredményei	6
11. Összefoglaló a megyei hatókörű városi könyvtárak.....	6
11.1. ... a megye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos tevékenységének intézményre gyakorolt pozitív hatásairól	6
A Verseyhy Ferenc Könyvtár minden évben több alkalommal szervez szakmai napot a megye könyvtárosai számára, ahol tapasztalatokat és jó gyakorlatokat oszthatnak meg egymással a kollégák, valamint választ és szakmai segítséget kaphatunk a felmerülő problémákra. 2020-ban sajnos ezek az alkalmak is elsősorban az online térbe kerültek át, ám a megyei hatókörű könyvtár a lehetőségekhez képest most is mindenben a rendelkezésünkre állt.....	6
11.2. ... a könyvtár tevékenységét segítő 2020-ban nyújtott szolgáltatásairól.....	6
11.3. ... a települési könyvtár fejlesztésével kapcsolatosan végzett koordináció keretében a fenntartónak megtett javaslatokról	7
12. A koronavírus-járvány okozta változásokról	7

1. Rövid összefoglaló

A Jászberényi Városi Könyvtár 2020. évi munkáját a COVID-19 koronavírus világjárvány jelentős mértékben meghatározta. Könyvtárunk a Kormányrendeletek alapján 2020. március 17. - június 15. között látogatási tilalom alá esett, majd ez történt ismét 2020. november 11-től az év végéig.

Ezért a könyvtár látogatóinak száma, a kölcsönzési forgalom drasztikusan visszaesett. Új kölcsönzési formákat kellett kitalálni, melyek a alkalmazkodtak a könyvtárban dolgozó kollégák és a használók egészségvédelmének érdekében hozott intézkedésekhez. Tavasszal szabadtéri kölcsönzést vezettünk be, míg novemberből „Könyvtár-kapu”-módszerrel kölcsönöztünk. Elmondható, hogy mind a két kölcsönzési formának nagy sikere volt.

Sajnos a diákok iskolalátogatási tilalma, az online oktatás bevezetésének hatása is érezhető volt könyvtárunk forgalmán, és folyamatban lévő pályázataink megvalósításával kapcsolatosan is.

Jelentős esemény volt könyvtárunk életében, hogy elnyertük a MKE Gyermekkönyvtári Szekció „Vándorbagoly”-díját.

A minőségirányítás tekintetében intézményünk nagyrészt felfüggesztette az éves cselekvési tervben meghatározott feladatok megvalósítását, mivel azok többnyire összefüggésben vannak a könyvtárban szervezett programokkal, a könyvtárba járóknak nyújtott szolgáltatásokkal. Ezen feladatok végzésére is hatással volt a COVID-19 világjárvány.

Stratégiai tervünk a 2016-2020 közötti időszakra volt aktuális. A bizonytalan helyzet miatt a 2021-től érvényes új stratégiai tervet csak 3 évre szólóan dolgoztuk ki.

2. Stratégiai célok végrehajtása

Minőségirányítási programunk megvalósítása érdekében stratégiai tervet dolgoztunk ki a 2016-2020 közötti időszakra. Ez alapján készült a 2020-ra vonatkozó Cselekvési terv, ennek szellemében kezdtük meg munkánkat. A világméretű pandémia, és az ezek okán Magyarország Kormánya által kiadott vészhelyzeti rendelkezések nagymértékben befolyásolták a könyvtár működését. A kialakult helyzetben részben felfüggesztettük a 2020. évre tervezett cselekvési programunk megvalósítását, mivel azok nagy része olyan könyvtári szolgáltatásokhoz kötődik, melyek bezárt (nem látogatható) intézmény esetén nem teljesíthetők.

A részletes kifejtést a Minőségirányítási tevékenységünkről szóló beszámoló tartalmazza.

3. Szervezet

A Jászberényi Városi Könyvtár fenntartója a Jászkerület Kulturális és Művészeti Közhasznú Nonprofit Kft, mely 100%-os önkormányzati tulajdonú cég.

A könyvtár dolgozói létszáma 2020-ban 12 fő volt. Ebből 1 fő könyvtárvezető, 9 fő felsőfokú végzettségű könyvtáros, 1 fő takarító és 1 fő informatikus. Évek óta segíti munkánkat 2 fő egykori könyvtáros kollégánk, akik nyugdíj mellett vállalták az önkéntes feladatokat. Portelki fiókkönyvtárunkban 1 fő részmunkaidőben foglalkoztatott munkatárs tevékenykedik.

A könyvtár nyitva tartása (pandémiás időszakon kívül) heti 5 nap, 40 óra.

Könyvtárunk média- és hangtárral, folyóirat-olvasóval, gyermekkönyvtárral, valamint felnőtt és helyismereti részleggel rendelkezik. Könyvtárunk egyedisége a Csillagda és a Jászszági Népmesepont.

4. Infrastruktúra

2020-ban jelentős fejlesztés volt a könyvtár tűzjelző berendezésének felújítása.

Ezen túl továbbra is elmondható, hogy nagymértékű felújításra és állagmegóvásra lenne szüksége a könyvtárnak helyt adó épületben. Az elmúlt 15 évben komolyabb épületkarbantartás nem történt.

A könyvtár épületének állapota a magas kihasználtság, és az elmaradt karbantartási munkálatok miatt folyamatosan romlik! A károsodás olyan mértékű, hogy az épületben lévő nyílászárók nagyrészt menthetetlenek, cserére lenne szükség. Belső tisztító meszelés 15 éve nem történt. Az esővíz lefolyórendszer tisztítása, a tetőszerkezet karbantartása sem történt meg. Folyamatos a leázás a tető felől, amely problémákat okozott a tűzvédelmi rendszer működésében is. Néhol a könyvtár épületének alapja is veszélyeztetve van, mivel a védőburkolat levált, az alap ázik.

A fenntartó Jászkerület Nonprofit Kft írásban tájékoztatva lett mind az épület állagáról mind az eszközök meghibásodásáról.

5. Gyűjteményi információk

A Jászberényi Városi Könyvtár gyűjteményének szervezését a Gyűjtőköri Szabályzat határozza meg. Alapvetően elmondható, hogy mind a szép-, mind a szakirodalom tekintetében a könyvtár olvasóinak igényeit vesszük alapul, követjük a trendeket. Folyóiratok beszerzése terén is minden igényt megpróbálunk kielégíteni.

Fontosnak tartjuk, hogy a Jászság/Jászberény helyismereti kutatóinak hagyatéka ne vesszen el, azokat a könyvtárba bekerülve feltárjuk, kutathatóvá tesszük.

A dokumentumbeszerzés részben a fenntartótól kapott forrásból, részben a könyvtári érdekeltségnövelő pályázatból valósul meg. Minimális részben adományokat is kapunk.

A gyűjteményszervezés kiemelt fontosságú területe a Jászsággal és Jászberénnyel kapcsolatos helyismereti, történeti dokumentumok gyűjtése, feltárása.

A gyűjtemény feldolgozása a TEXTLIB integrált könyvtári rendszerben történik, a dokumentumok döntő többsége szabadpolcon található, mivel minimális raktározási lehetőséggel rendelkezünk. Dokumentumaink 98%-a feltárt, megtalálható a TEXTLIB rendszerben.

Állományvédelmi rendszer (RFID vagy mágneses) beszerzésére nincs lehetőségünk, azok magas költsége miatt. Anyagi okból sajnos dokumentumok köttetésére sincs lehetőség. Pedig ez fontos lenne, hogy a meglévő dokumentumainkat megóvjuk a pusztulástól.

Digitalizálási tevékenységünk minimális, nagyrészt önkéntes munkán alapszik. Ennek oka, hogy bár könyvtárunk rendelkezik Digitalizálási Stratégiával, a meglévő eszközeink nem felelnek meg a jó minőségű, nagy mennyiségű digitalizálási tevékenységnek. Kivételt képez a régi VHS kazettákon található felvételek digitalizálása.

6. Szolgáltatások (változások, trendek)

A Jászberényi Városi Könyvtár alapszolgáltatásai megfelelnek a törvényekben, rendeletekben előírtaknak: lehetőség van dokumentumok kölcsönzésére és helyben használatára, könyvtárközi kölcsönzésre, helyismereti gyűjteményünkben történő kutatásra. Az alapszolgáltatásokon túl lehetőség van internethasználatra, nyomtatásra, szkennelésre (A3-as méretig).

Könyvtárunkban elérhető a NAVA-gyűjtemény és az Arcanum Digitális Adatbázis.

Speciális szolgáltatásaink, mely minden korosztály számára elérhető: Csillagda (csillagászat), Jászsági Népmesepont, Braille-írógép.

2020-ban a pandémiás helyzet miatt a szolgáltatásainkat át kellett alakítani. Szolgáltatásaink egy részét online platformra helyeztük át: ilyen az élőszavas mesemondás, a csillagászati előadások. Másik része felfüggesztésre került: többek között az internet-elérés, nyomtatás, szkennelés. Dokumentumkölcsonzésre két módszert dolgoztunk ki: a tavaszi időszakban a könyvtár hátsó udvarán előre kihelyezett dokumentumokból válogathattak az olvasni vágyók, míg a novemberi időszaktól kezdődően úgynevezett „Könyvtár-Kapu” szolgáltatást vezettünk be. Ennek lényege, hogy az online felületen (e-mail, messenger), vagy telefonon kért dokumentumok egyszerűhasználatos papírtasakokba kerültek, melyet a rendelést követő napon vihettek el az olvasók. A visszahozott könyveket pedig egy, az udvaron (esővédett) helyre kirakott kosárba gyűjtöttük. A visszahozott dokumentumokat fertőtlenítést követően lehetett újra kölcsönözni.

Összességben elmondható, hogy a 2020-as világvárvány rányomta bélyegét a könyvtári szolgáltatásainkra, de örömteli, hogy a novemberi második ciklus időszakában elértünk egy olyan kölcsönzésszámot, mely majdnem megegyezik a normál nyitva tartás kölcsönzési adataival.

A könyvtári rendezvényeket jóformán csak 2020 január-február, illetve szeptember-október folyamán tudtuk megtartani. A programjaink jelentős része elmaradt. Az 50 órás közösségi szolgálatra jelentkező tanulókat sem tudtuk fogadni.

Tevékenységünk a kialakult helyzetben áttevődött az online platformokra, nagyrészt a Facebook felületünkre. Ezen felületen közreadott bejegyzéseink (könyvtári videók, helyismereti cikkek, évfordulós események, rejtvények, játékos feladatok, bejegyzések a könyvtár zárva tartás alatti életéről, stb) nagy sikert értek el, melyek személyes visszajelzésekből és az oldal látogatottsági statisztikáiból derül ki.

7. Minőségirányítás

Ahogy a beszámoló elején jeleztük, az intézmény a 2020-as évre nagyrészt felfüggesztette a minőségbiztosítási programjában (éves cselekvési terv) meghatározott feladatokat, mivel azok jelentős része összefüggésben van a könyvtárban szervezett programokkal, a könyvtárba járóknak nyújtott szolgáltatásaival. Ezen feladatok végzésére is hatással volt a COVID-19 világvárvány.

Viszont az intézmény stratégiai terve lejárt 2020 év végén, 2021-től kezdődően új stratégiai tervet kellett kidolgoznunk, mely a 2021-2023-as időszakra szól. Sajnálatos, hogy ehhez semmilyen szakmai útmutatás nem áll rendelkezésre, mivel nincs Országos Könyvtári Stratégia, és az Országos Digitalizálási Stratégia is lejár 2021-ben.

8. Tudományos kutatás és kiadványok

A Jászberényi Városi Könyvtár az egyetlen olyan hazai közgyűjtemény, mely működő Csillagdával (csillagvizsgáló) rendelkezik. Ehhez kapcsolódóan amatőr- és diákcillagász szakkörök működnek, valamint csillagászati előadásokat hallgathatnak az érdeklődők. A pandémia ezeket a programokat nagyrészt az online térbe kényszerítette.

Az évek óta hagyományos Kutatók éjszakája rendezvényünket szintén nem tudtuk megtartani.

A jelentős mértékű tudományos helyismereti kutatás keretei beszűkültek, viszont több hagyatékot kaptunk, melynek feldolgozása és közkinccsé tétele ránk vár.

9. Partnerségi együttműködések

Könyvtárunk elsődleges partnerei: a fenntartó Jászkerület Nonprofit Kft, a tulajdonos Jászberény Város Önkormányzata. Fontos partner a Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény, mint megyei hatókörű városi könyvtár, és a Hagyományok Háza. Civilszervezetek közül a Városi Könyvtárért Alapítvány (Jászberény), a Süllyási Amatőr Csillagász Egyesület és a jászberényi Sas Központ. Jó a kapcsolatunk a város oktatási és szociális intézményeivel, a kultúra területén működő csoportokkal, a fogyatékossgal élők egyesületeivel. Ezen kívül számos formális és nem formális szervezettel, civilszervezettel, személyekkel állunk kapcsolatban. Folyamatosan keressük a partneri lehetőségeket, melyek elősegíthetik munkánkat, a minőségi könyvtári szolgáltatások folyamatos biztosítását.

10. PR/marketing/kommunikáció eredményei

A pandémiás időszak alatt nagyrészt online felületeken értük el az olvasóinkat. Az elmúlt esztendőben egy NKA pályázatból megújult a könyvtár weblapja (jaskonyvtar.hu), a fő kapcsolattartó online felület viszont a social media felület, a Facebook (www.facebook.com/jaskonyvtar) profilunk maradt.

Sajtómegjelenések tekintetében jelentős volt az elnyert Vándorbagoly-díj miatti médiaérdeklődés, de a bezárás alatti könyvtári munkavégzésről, és a karantén alatti kölcsönzési lehetőségekről is hírt adtunk, mind a helyi, mind a megyei médiában.

11. Összefoglaló a megyei hatókörű városi könyvtárnak...

11.1. ... a megye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos tevékenységének intézményre gyakorolt pozitív hatásairól

A Verseghy Ferenc Könyvtár minden évben több alkalommal szervez szakmai napot a megye könyvtárosai számára, ahol tapasztalatokat és jó gyakorlatokat oszthatnak meg egymással a kollégák, valamint választ és szakmai segítséget kaphatunk a felmerülő problémákra. 2020-ban sajnos ezek az alkalmak is elsősorban az online térbe kerültek át, ám a megyei hatókörű könyvtár a lehetőségekhez képest most is mindenben a rendelkezésünkre állt.

11.2. ... a könyvtár tevékenységét segítő 2020-ban nyújtott szolgáltatásairól

Nagy segítség a megyei könyvtár részéről a hosszú ideje jól működő egyeztetés a statisztikai adatszolgáltatással kapcsolatosan. Ez 2020-ban sem maradt el, lehetőségünk volt személyesen konzultálni, mielőtt benyújtottuk a jelentést könyvtárunk előző évi tevékenységéről a minisztérium felé.

A pandémia 2. hulláma előtt még épp meg tudtuk tartani az Őszi Könyvtári Napok eseménysorozatát, melyhez a megyei hatókörű könyvtár szintén minden évben anyagilag és szóróanyagokkal is hozzájárul.

Az ősz folyamán informális egyeztetésen vázoltuk digitalizálási terveinket a megyei szakmai igazgatóhelyettesnél, hasznos javaslatokkal gazdagodtunk.

11.3. ... a települési könyvtár fejlesztésével kapcsolatosan végzett koordináció keretében a fenntartónak megtett javaslatokról

Intézményünk nem tagja a KSZR-nek, így a megyei hatókörű könyvtárnak nincs koordinációs kötelezettsége fenntartónk felé. Ettől eltekintve az éves beszámolók, munkaterv, statisztikák mindegyikét jóvá kell hagynia a fenntartónak és/vagy a tulajdonos önkormányzatnak.

12. A koronavírus-járvány okozta változásokról

A beszámoló eddigi részében több ponton taglaltuk már ezt, hiszen az éves könyvtári munka minden területét meghatározta a koronavírus-járvány. A veszélyhelyzet idején kiadott kormányrendeletek alapján, a többi közgyűjteményhez hasonlóan könyvtárunk is látogatási tilalom alá esett 2020. március 17. - június 15. között, valamint 2020. november 11-től az év végéig.

Ezért a könyvtár látogatóinak száma, a kölcsönzési forgalom drasztikusan csökkent. Használóink és munkatársaink egészségének védelme érdekében új kölcsönzési formákat kellett találnunk.

A járvány első hulláma alatt szabadtéri kölcsönzést vezettünk be, míg novembertől „Könyvtár-kapu”-módszerrel kölcsönöztünk. Mindkettőnek nagy sikere volt olvasóink körében.

A koronavírus-járvány ideje alatt végzett könyvtári tevékenységről, forgalmi adatokról külön, részletes beszámoló készült mind a két hullám tekintetében.